

Schone sport, schone schijn

Schone sport, schone schijn

Over de zin en onzin van het dopingverbod

Jan W.I. Tamboer

2010
Uitgevers

© 2018 Jan Tamboer & 2010 Uitgevers, Rotterdam

Bureauredactie: Nel van Beelen, Amsterdam

Vormgeving omslag: Erik Sandifort/TANK, Rotterdam

Opmaak: Manipal Digital Systems, India

Druk: Bariet Ten Brink, Meppel

2010 Uitgevers ontwikkelt professionele en educatieve informatieproducten voor professionals en studenten in de gezondheidszorg en de sector sport, bewegen en gezondheid.

info@2010uitgevers.nl | www.2010uitgevers.nl

2010 Uitgevers is een multimedia uitgeverij. Veel uitgaven zijn online verrijkt met beeld, geluid of aanvullende informatie. Dat geldt ook voor dit boek. Meer informatie: www.2010uitgevers.nl/uitgaven.

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaarden auteur(s), redactie en uitgever geen aansprakelijkheid. Voor eventuele verbeteringen van de opgenomen gegevens houden zij zich gaarne aanbevolen.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-pro.nl). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) van deze uitgave ten behoeve van commerciële doeleinden dient men zich te wenden tot de uitgever.

ISBN 978-94-90951-49-8

NUR 480, 488

Inhoud

Woord vooraf	7
1 Over doping en sport gesproken	9
Een recente misdaad	9
Selectieve verontwaardiging?	11
2 Wat is doping en welke sport?	15
Doping is doping als er doping op staat	15
Welke sport?	18
Sport, spel en wedstrijd sport	19
Vrijwillig pogen onnodige obstakels te overwinnen	22
Wedstrijdsport: wat en waarom?	28
De dopingregel en de spelregels	30
3 De geest van de sport	37
Vals spel	37
Olympische waarden	39
Fair play	41
Doping en fair play	49
Olympisme	53
Schone schijn	57
Eerlijk, maar niet gezond	61
4 Sport en gezondheid	65
Is sport gezond?	65
Meer dan spel alleen	66
Gij zult gezond zijn!	72
Moet sport gezond zijn?	77
Wedstrijdsport en gezondheid	81

Hersenkrakers	92
Die niet waagt, die niet wint	94
Een dubbele gezondheidsmoraal	98
5 Dopingmiddelen en -methoden	103
Prestatiebevordering: feit of fictie?	103
De epo-mythe	111
De waarde van fysiologische waarden	117
Voetbalconditie	124
Recreatieve drugs	130
De medische dubbelrol	135
6 Niet doping, maar dopingcontrole is het probleem	147
Samenvatting en conclusie	147
Gevolgen	155
7 Van discrimineren naar informeren	161
Literatuur	165

Woord vooraf

Op zaterdag 18 augustus 2018 ging de gouden olympisch zwemkampioen Maarten van der Weijden van start om de Elfstedentocht van 200 kilometer zwenmend af te leggen. Zijn doel was om daarmee geld op te halen voor onderzoek naar kanker. Na 163 kilometer en ongeveer 55 uur zwemmen moest hij zijn tocht echter staken. Het was medisch niet meer verantwoord om nog langer door te gaan. Dezelfde Van der Weijden bouwde tien jaar eerder, ter voorbereiding van zijn deelname aan de Olympische Spelen in Peking, een zogenaamde ‘lagedruktent’ – ook wel ‘hoogtetent’ genoemd – rond zijn bed, waarin hij het laatste half jaar voor de Spelen het grootste deel van de dag verbleef.

Het verblijf in een lagedruktent heeft tot doel meer rode bloedcellen in het bloed te creëren en als zodanig een prestatieverhogende werking te hebben. Hetzelfde doel kan ook worden bereikt middels een hoogtestage of het kunstmatig toedienen van epo. Het volgen van een hoogtestage of het verblijven in een lagedruktent wordt in de sportwereld niet als een vorm van ‘doping’ aangemerkt en Maarten van der Weijden valt dan ook niets te verwijten. Het kunstmatig toedienen van epo daarentegen wordt als een ernstig vergrijp gezien en veel sporters – waaronder nogal wat wielrenners – hebben dat op pijnlijke wijze ervaren.

Maar waarom wordt het toedienen van epo als ‘doping’ aangemerkt en het verblijf in een lagedruktent niet? Wat zijn precies de *argumenten* om bepaalde middelen of methoden ‘doping’ te noemen en het gebruik ervan te verbieden en te bestraffen? En waarom geldt dat alleen voor sporters en niet voor deelnemers aan andersoortige praktijken?

De sportautoriteiten zijn er de afgelopen decennia in geslaagd om in de media en bij het grote publiek het beeld te creëren dat dopinggebruik een ernstige vorm van bedrog, ja een ‘misdad’ is. En discussies over dopinggebruik door sporters worden dan ook al snel gekenmerkt door emotioneel en criminaliserend taalgebruik. Maar is die beeldvorming wel terecht en gebaseerd op realistische en deugdelijke feiten en argumenten?

In dit boek heb ik de argumenten die aan het huidige antidopingbeleid ten grondslag liggen, serieus genomen en aan een nadere en kritische analyse onderworpen. Ik besef dat mijn conclusies de dopingbestrijders niet welgevallig zullen zijn. Dat zou dan mogelijk een uitnodiging kunnen zijn om met

betere argumenten te komen. In het andere geval zou men bereid moeten zijn om de rol van *crime fighter* te verwisselen voor die van ‘hulpverlener’. Met dat laatste zou de sportwereld ongetwijfeld gebaat zijn.

Ik dank mijn vrouw, Anneke, voor haar toegewijde rol als mee-lezer. Zij heeft mij ongetwijfeld voor mogelijke taalkundige escapades behoed. Het schrijven van dit boek stond reeds jaren op mijn agenda en was een uitdaging die ik uiteindelijk niet kon weerstaan. Het was een genoegen eraan te werken. Ik wens de lezer datzelfde genoegen toe.

Jan Tamboer

Bussum, oktober 2018